

БЮЛЕТИН на Съюз на преработвателите на плодове и зеленчуци

Брой 8/м. август 2024 г.

Родните консерви
печелят нови пазари

Нова тарифа за таксите
на БАБХ

Ейджизмът в трудовата
среда

Стратегическата дума
„моля”

[Прочети повече](#)

[Прочети повече](#)

[Прочети повече](#)

[Прочети повече](#)

Български вкусове триумфираха на Riga Food 2024: Родните консервирани храни печелят нови пазари в Латвия

България успешно завърши участието си в международното изложение за храни "Riga Food 2024", проведено от 5 до 7 септември в Рига, Латвия. Пет български фирми представиха своите продукти на националния щанд на страната ни и привлякоха интереса на професионалната публика и многобройните ценители на качествените консервирани плодове и зеленчуци.

Това са „Балкан Агрикалчарал“ ЕООД, „Дерони“ ООД, „Фрукто Сливен“ АД, „Харвеста“ ЕООД и „Bulgarian Wild Mushrooms“ Ltd. Българското участие бе организирано от Асоциация „Традиционни български консерви“, с подкрепата на Министерството на земеделието и храните и Държавен фонд „Земеделие“.

По време на изложението, представителите на фирмите – изложители проведоха успешни срещи с представители на фирми търгуващи с храни и кетъринг фирми за разширяване на своето пазарно присъствие в страните от Прибалтика. Това е регион, в който делът на български продукти в сектора има потенциал да се разшири и ние усилено работихме за това през трите дни на Riga Food 2024“, каза председателят на асоциацията Димитър Ангелинов. По думите му успешните

срещи са довели до нови бизнес партньорства и разширяване на дистрибуторската мрежа в Латвия и други европейски държави.

Riga Food 2024 се оказа успешна платформа за демонстрация на уникалните вкусове и традиции на България в сектора на хранително-вкусовата индустрия, смята и организационният секретар на асоциацията Антоанета Божинова.

Щандът на България привлече вниманието с иновативни и вкусни предложения, което доведе до много положителни отзиви и интерес от страна на потенциални клиенти и партньори. Заложихме на местното производство и традиционни рецепти, които подчертават

регионалните характеристики и изключителния вкус на качествените сортове български плодове и зеленчуци, узрели от слънцето, събрани и преработени по модерен и устойчив начин.

Акцент на българския щанд бяха не само традиционните продукти, но и иновациите в хранително-вкусовата промишленост. Българските производители демонстрираха как успешно съчетават устойчиви и екологично чисти практики с автентични, локални рецепти, отговаряйки на нарастващото търсене от потребителите на здравословни и екологични храни.

Част от българските участници се включиха в конференция за устойчиво развитие в

Riga Food 2024

хранителната индустрия от съпътстващата програма на форума и споделиха своя опит и успехи в прилагането на екологично чисти технологии. Посетителите имаха възможност да се запознаят с новите тенденции в здравословното хранене, биоразградимите опаковки и методите за намаляване на отпадъците в производствения процес.

Участието на България в "Riga Food 2024" беше важна стъпка към по-здравословно и устойчиво производство, демонстрирайки как традициите и иновациите могат да вървят ръка за ръка и да променят индустрията, убедени са организаторите от Асоциация „Български традиционни консерви“.

С увеличените такси БАБХ вдига годишните си приходи до 20 млн. лв.

До 2 септември представителите на земеделския и преработвателния бранш имаха възможност да се запознаят с новата Тарифа за таксите, които ще се събират от Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ). В доста направления тези такси се вдигат, като оправданието е в необходимите допълнителни разходи, които ще се наложат за някои от услугите, предлагани от агенцията, четем в мотивите за проекта.

Според изчисленията на агроминистерството годишно от новите такси държавата ще събира около 19, 240 милиона лева. Но в бюджета на МЗХ трябва да се заложат допълнителни средства от 6,540 млн. лв. за всяка от следващите години - 2024 г., 2025 г. и 2026 г. Със стара дата са предвидени едни, 270 млн. лв. дори за 2023 г., когато очевидно подобни разходи са правени в разстояние на 6 месеца, се посочва в проекта.

Измененията в проектотарифата се налагат заради еврозаконодателство от 2019 до 2023 г., което страната ни трябва да въведе в български условия. Новите тарифи се вдигат в следните направления – за извършен официален контрол на граничните контролни пунктове (ГКП) и контролни пунктове (КП) на територията на България при въвеждане на

животни и стоки с произход трети държави; за официалния контрол на пратки с продукти от животински произход и живи животни от Нова Зеландия; таксите за дезинфекция по границите; при въвеждане на пратки биологични продукти и продуктите в преход към биологично производство с произход от трети държави; таксите по контролно направление във връзка със Закона за защита на растенията; промяната в размера на таксите за фитосанитарен контрол се обуславя по няколко причини. Една от тях е свързана с необходимостта от стимулиране на износа на растения и растителни продукти за трети държави. Регламент (ЕС) 2016/2031 въвежда задължението за вписване в Официалния регистър на професионалните оператори на всички износители на растения, растителни продукти и други обекти, които на практика подлежат на фитосанитарен контрол, преди издаване на фитосанитарен сертификат – въвежда се издаването на нов документ – предекспортен сертификат, в случаите когато държавата членка по износ е различна от държавата членка по произход и др.

Таксите за дезинфекция на камиони с тонаж над 3,5 т вече ще плащат по 20 лв., микробусите до 3,5 т – 10 лв., а леките автомобили – 4 лв.

При въвеждане на пратки с растения, растителни продукти и други обекти от трети държави и осъществяване

При въвеждане на пратки с растения, растителни продукти и други обекти от трети държави и осъществяване на фитосанитарен контрол се събират следните такси: за проверка на документи на 1 пратка – 17,50 лв.; за фитосанитарни проверки: на резници, разсад (с изключение на горски посадъчен материал) и кълнове, млади растения от ягоди или зеленчуци на пратки до 10 000 броя за 1 пратка – 44 лв.; за пратки от 10 001 до 149 000 броя за първите 10000 броя 44 лв.; за всеки следващи 1000 броя – по 1,75 лв.; за луковичи, грудки, ризоми, клубени, предназначени за засаждане (с изключение на клубени от картофи) - за пратки до 200 кг за 1 пратка – 44 лв.; за пратки от 201 до 6500 кг за първите 200 кг – 44 лв.; за всеки следващи 10 кг – 0,40 лв.; за други растения, предназначени за засаждане - за пратки до 5 000 броя за 1 пратка – 44 лв.; за листа от растения, като подправки, билки или листни зеленчуци – за пратки до 100 кг за 1 пратка – 44 лв.; за плодове, зеленчуци (с изключение на листните зеленчуци) - за пратки до 25 000 кг за 1 пратка – 35 лв.; за пратки над 25 000 кг за първите 25 000 кг – 35 лв. за всеки следващи 1000 кг – 1,50 лв.; за зърнени култури – за пратки до 25 000 кг за 1 пратка – 44 лв.; за пратки от 25 000 до 969 500 кг; за първите 25 000 кг – 44 лв., за всеки следващи 1000 кг – 1,76 лв.; за пратки над 969 500 кг - за 1 пратка – 1 750 лв.; за други растения или растителни продукти, непосочени в таблицата за 1 пратка - 44 лв.

По отношение на таксите, които БАБХ взима за издаване на удостоверение за търговия с продукти за растителна защита и за преопаковане на продукти за растителна защита при издаване на удостоверение за търговия с ПРЗ и за преопаковане на ПРЗ се събират следните такси:

- За издаване на удостоверение на обект за търговия(склад или селскостопанска аптека) с

ПРЗ за 1 обект – 300 лв.; за издаване на удостоверение на обект за преопаковане на ПРЗ за 1 обект – 300 лв.; за вписване на промени в издадено удостоверение на обект за търговия или преопаковане за 1 удостоверение – 50 лв.; за преиздаване на удостоверение за 1 брой – 20 лв.

За вписване в регистъра на торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати се събират следните такси: За вписване в регистъра на продукт по чл. 133, ал. 1 ЗЗР за един продукт таксата е хиляда лева; за вписване в регистъра на продукт по чл. 133, ал. 3 ЗЗР за един продукт – 500 лв., за вписване на промени в регистъра за 1 продукт – 100 лв.

За контрол на съответствието на показателите за състав и физикохимични свойства на ПРЗ, ЕС продукти за наторяване, торове, подобрители на почвата, биологично активни вещества и хранителни субстрати дължимите такси за вземане на проби и за лабораторен анализ на всички показатели - обект на контрол, се заплащат от фермерите следните такси:

За издаване на удостоверение, сертификат, становище и на други документи се събират следните такси при партида от неодобрени активни вещества:

* за 1 партида – 150 лв.; удостоверение за внос или въвеждане на неразрешен ПРЗ, предназначен за биологично изпитване за 1 продукт – 150 лв.; за сертификат за използване на продукти за растителна защита от професионална категория на употреба на основание чл. 83 от ЗЗР за 1 сертификат – 40 лв.; за

Близо три пъти спад в добивите на домати в Старозагорско тази година

Добивите на домати на открито този сезон в Старозагорска област са занижени поради лоши метеорологични условия. Средният добив за областта към настоящия момент е около 3600 килограма на хектар (кг/ха), а миналата година е бил 10 027 кг/ха. Това съобщиха от пресцентъра на Министерството на земеделието и храните (МЗХ) в поискана от БТА справка за актуални данни.

На най-голяма площ в област Стара Загора на открито се отглеждат пипер – 50,9 ха (хектара) и домати – 48,5 ха. Следват картофи – 38,1 ха, пъпеша – 34,7 ха, дини – 9,9 ха, краставици – 9,7 ха и зеле – 3,5 ха. Отглеждат се и зеленчуци в оранжерии: краставици – 15 ха и домати – 5,3 ха, казаха от пресцентъра на МЗХ.

От институцията посочиха още, че в сравнение с миналата стопанска година добивите на пипер са сравнително еднакви – около 3000 кг/ха. Добивите на домати в оранжерии в сравнение с миналата година обаче са по-големи. Към настоящия момент са 83 585 кг/ха. Миналата година са били 55 357 кг/ха средно за областта.

Средните добиви на краставици на открито през тази стопанска година към настоящия момент са по-високи в сравнение с миналата, информираха още от МЗХ и уточниха, че за останалите зеленчуци все още е рано да се прави съпоставка на средните добиви.

По отношение вноса и износа на зеленчуци

зеленчуци за и от страната ни, от Министерството на земеделието и храните посочват, че от началото на годината от Старозагорския регион са изнесени само 1143 т сушен грах за Пакистан и 307 тона сушен нахут за Шри Ланка и ОАЕ.

По-значителните внесени количества са 60 тона замразен грах и 58 тона замразена царевица от страни от ЕС. Внесени са също и 18 тона червена леща от САЩ.

Във връзка с големите горещини в последните дни, от МЗХ подчертаха, че “Напоителни системи” ЕАД – клон Горна Тунджа на територията на област Стара Загора има подписани общо 108 договора с водоползватели, от които 41 са за зеленчуци.

“Площта на зеленчуците представлява едва 3,74 на сто от общите площи за напояване. За поливен сезон 2024 г. поливните площи са увеличени с 22 процента в сравнение с поливен сезон 2023 г.”, посочват още от МЗХ.

Източник: www.agrozone.bg

Касовата бележка става и електронна

На 1 август 2024 г. дългоочакваният от бизнеса проект на Закон за въвеждане на еврото беше приет на второ четене и с голямо мнозинство от Комисията по бюджет и финанси в Народното събрание.

След повече от пет години част от предложенията на бизнеса, свързани с Наредба Н-18, ще намерят своето място в нормативната уредба. С преходните и заключителните разпоредби на Закона се приеха и изменения в ЗДДС, с които се разширяват възможностите фискалните и системните бонове, регистриращи продажби да се генерират и предоставят на получателя по електронен път, без да се издава хартиен документ, и от предприятията, които:

- използват интегрирана автоматизирана система за управление на

търговската дейност (ИАСУТД).

- използват електронна система с фискална памет в търговски обект (ЕСФП).

Промените ще предоставят възможност на предприятия в търговията с храни и напитки, нехранителни стоки, търговците на течни горива и др., които използват такива системи в дейността си да предоставят на своите клиенти фискален бон по електронен път.

Възможността за издаване на електронен фискален бон при присъствени продажби в търговския обект е концептуална промяна и еволюция в отношенията бизнес – клиент. Това е важна стъпка към модернизиране на процесите на отчитане на търговските обороти.

Източник: www.bia-bg.com

Поколенческите различия в трудовата среда

Анализ на Българската стопанска камара (БСК) в партньорство с КНСБ са насочени към изследване на възрастово многообразие и поколенческите различия в работната сила в 5 икономически сектора - "консервна промишленост", "дървообработваща и мебелна промишленост", "металургия", "производство на пиво", "търговия с петролни продукти".

По думите на Томчо Томов, директор Национален център за оценка на компетенциите към БСК, това са представителни сектори за българската икономика, в които има голямо възрастово многообразие. Освен това са от различни типове промишленост, така че дават представа за общата картина.

Трудно ли е днешните работодатели да задържат работниците си?

"Това важи във всички сектори. Естествено в някои намират по-добри подходи към мотивирането, задържането, управлението на преживяванията на хората, но общият проблем за българските работодатели е не само как да намерят способни, талантливи и качествени хора, а и как да ги задържат. Конкуренцията между работодателите се изостри изключително", сподели Томов.

Той поясни, че е време да се промени начина на управление на хората. Нещата трябва да се насочат към индивидуалността

на конкретния човек. Фокусът трябва да бъде към управленските политики към отделните хора, тъй като те са различни.

"Все повече талантливите хора започват да диктуват условията по своите трудови договори", отбеляза Томов.

Как автоматизацията и дигитализацията ще повлияе на работния процес?

"Трябва да не се разделя въвеждането на новите технологии с новите технологии в управлението на хората. Изключително сериозен е въпросът за предварителната подготовка на обучение и квалификация на хората", каза той. Според думите му е много важно да се видят какви са дигиталните дефицити на хората и предварително да се въздейства както върху техните умения, така и върху мотивацията им да работят с такива технологии. Относно подготовката на работодателите Томов каза:

"Като обща оценка работодателите все още не са подготвени да се фокусират и да търсят нови модели на управление на хора. Все още на хората се гледа като на ресурс. На хората трябва да се гледа като ключово условие за развитието на предприятието."

По думите му големият проблем на мениджмънта е, че истинско изкуство е да се управляват организации и екипи с различни

по възраст служители. Известно противоречие и конфликт в екипите е, че по-младите поколения искат да получат всичко сега. По-възрастните поколения са по-склонни да правят компромиси и са по-търпеливи. Те разглеждат трудовия морал като търпение. "Работодателите трябва да се научат да не прилагат общовалидни правила. Те трябва да диференцират подходите си към отделните групи хора. Да управляват различията. Не да предпочитат

едно поколение пред друго, а да използват силните страни на всяко поколение и да създават уважение", каза той.

Томов поясни, че проблемът с нагласите на младите хора е пъстър. 17% от по-възрастните поколения считат, че стигне ли се до съкращения е справедливо да се освободят по-млади хора, защото те по-лесно ще намерят нова работа.

"Нормативната уредба показва съвсем друго. Че трябва да бъдат освободени след оценка хората, които притежават по-ниска квалификация и които не изпълняват достатъчно ефективно своите функции", сподели Томов. Той подчерта, че демографският проблем е един от най-големите за страната ни.

Източник: www.bia-bg.com

AGEISM

Ageism refers to **HOW WE THINK (STEREOTYPES), FEEL (PREJUDICE) and ACT (DISCRIMINATION)** towards others or ourselves based on age

AGEISM IS EVERYWHERE

1 IN 2 PEOPLE WORLDWIDE ARE AGEIST AGAINST OLDER PEOPLE and, in Europe, there is more ageism against younger than older people

Ageism affects us **THROUGHOUT LIFE** and exists in our institutions, our relationships and ourselves

Ageism **EXACERBATES OTHER DISADVANTAGE**

AGEISM IS HARMFUL

Ageism has far-reaching **IMPACTS ON ALL ASPECTS OF PEOPLE'S HEALTH**

Ageism takes a **HEAVY ECONOMIC TOLL** on individuals and society

AGEISM CAN BE COMBATED

POLICY AND LAW can protect human rights and address age discrimination and inequality

EDUCATIONAL ACTIVITIES can transmit knowledge and skills and enhance empathy

INTERGENERATIONAL INTERVENTIONS can connect people of different generations

„Моля“ е повече стратегическа думичка, отколкото вълшебна

Проучването е публикувано в Social Psychology Quarterly от екип социолози от UCLA. Независимо дали подават маслото или карат някого до летището, непознатите си казват „моля“ един на друг, за да подсилат молбата си. В повечето случаи – когато усещат, че отсрещната страна вероятно не желае или не може да я изпълни по ред причини.

Социолозите съветват да се полагат по-малко усилия за преподаване на клиширани принципи. Фокусът е добре да се обърне към това как да усещате детайлите в дадена ситуация.

„Всяко общо правило – като казването на „моля“ и „благодаря“ – не взема предвид конкретната ситуация и може не винаги да показва уважение или учтивост“, каза Андрю Чалфун от екипа на изследването.

Казването на „моля“ не винаги е успешно, а в някои ситуации може дори да бъде вредно. „В грешен контекст казването на „моля“ може да крие риск да прозвучи настойчиво или съмнително относно желанието на друг да помогне“, уточнява Чалфун.

Социолозите анализирани думите, изражението на лицето и поведението на участниците в изследването в продължение

на 17 часа. Това били предимно неформални, естествено протичащи разговори, записани на видео между членове на семейството, приятели и колеги, но с участието и на непознати. Видеокамерите били поставени със съгласието на участниците в домовете, на работните места и на открито. Участниците били англоговорящи на различна възраст, с различен расов, етнически и социално-икономически произход.

От повече от хиляда различни „заявки за съдействие“ в експеримента, думичката „моля“ е използвана само 69 пъти или 7% от времето, най-вече когато е имало някакво препятствие за преодоляване, а не поради смирение, учтивост, потребност от уважение, разлика в пола или относителния размер на искането.

В около половината от случаите, когато някой е поискал нещо с „моля“, това е било, защото лицето, към което е отправена молбата, вече е показало, че не желае да действа според искането или преди това е отказало.

Деца казват „моля“ толкова често, колкото и възрастните, и то в сходни ситуации.

Източник: www.spisanie8.bg